

O'ZBEKISTONDA TA'LIMNI RAQAMLASHTIRISHNING ASOSIY TAMOYILLARI VA PEDAGOGIK IMKONIYATLARI.

Xodjayeva Sanobar Karimbayevna

Xorazm viloyati Urganch shahar 30-son IDUM

rus tili va adabiyoti o'qituvchisi

Raqamli muhit bizning maktablarimizda shakllana boshlashini elektron doskalar, kompyuterlar va yuqori tezlikdagi internetdan foydalanish bilan izohlashimiz mumkin. Ta'limni modernizatsiya qilish darslar uchun multimedia stsenariylarini, o'quv video va audio materiallarni, 3D dasturlarni, virtual o'quv majmualarini, jumladan virtual kutubxona va laboratoriyalarni olib keldi.

Kalit so'zlar: *ta'limni raqamlashtirish, raqamli muhit, elektron kundalik, kundalik.com platformasi, elektron ta'lim, raqamlashtirish maqsadlari, samaradorlik.*

“...Taraqqiyotga erishish uchun biz raqamli bilimlar va zamonaviy axborot texnologiyalarini egallashimiz zarur va shart. Bu bizga yuksalishning eng qisqa yo'lidan borish imkoniyatini beradi. Zero, bugun dunyoda barcha sohalarga axborot texnologiyalari chuqur kirib bormoqda...” degan edilar Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev 2020 yil 24 yanvar kuni Oliy Majlisga Murojaatnomasida.

Mamlakatimizda yangi maktab muhitini yaratish, shuningdek maktabni raqamlashtirish yuzasidan jadal ishlar O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 17 martdagi PQ-4642 –sonli qarori asosida olib borilmoqda. Qarorda 2020 yil 1-sentabrga qadar barcha umumta'lim maktablarida jurnal va o'quvchilarning kundaliklarini qog'oz shaklida yuritishni bekor qilish hamda ularni elektron tarzda yuritishga mo'ljallangan yagona axborot tizimini ishga tushirish asosiy vazifalardan biri etib belgilangan edi. Ushbu vazifani amalga oshirish maqsadida Kundalik.com platformasi ishlab chiqildi va qisqa vaqt maboynida bir qancha mavjud pedagogik muammolarning bartaraf etilishiga zamin yaratildi.

Kundalik.com platformasida o'quvchilar uy vazifalari, dars jadvali, baholari haqida doimiy ravishda ma'lumot olishlari mumkin. Shuningdek, onlayn test va masofaviy ta'limdan foydalanish imkoniyati ham mavjud. O'qituvchilar esa jurnal, dars jadvali, o'quv rejasidan elektron tarzda foydalanishi, virtual konferensiyani amalga oshirib, e'lonlarni ham qulay tartibda berib borishi, o'z o'quvchilari va ularning ota-onalari bilan operativ muloqotni amalga oshirishlari mumkin. Ushbu raqamli platforma o'qituvchilarga ortiqcha qog'oz hujjatlarini to'ldirishga vaqt sarflamaslikka va vaqtini ko'proq a'lim jarayoniga ajratishga, o'qitish ishlariga ijodiy yondashishga yordam beradi. Tizimda qo'shimcha foydali funksiyalar, xususan zarurat bo'lganida masofadan turib shug'ullanish imkoniyati ham mavjud.

Umuman olganda, milliy loyiha muvofiqlashtirishni nazarda tutadi va ta'lim imkoniyatlaridan samarali foydalanishlari uchun o'quvchilarga sharoit yaratish hamda sifatli ta'lim olishdan teng foydalanishni ta'minlaydi

Raqamli maktab elektron ta'lim mazmuniga bepul kirishni nazarda tutadi va har bir o'quvchining qobiliyatlarini hisobga olgan holda o'quv jarayonini individuallashtirishga keng imkoniyatlarni yaratadi. Xozirda elektron kontent hajmi ortib bormoqda – darsliklar raqamlashtirilmoqda, onlayn kurslar ishlab chiqilmoqda.

Elektron ta'lim mustaqil ravishda bilimga ega bo'lish, katta hajmdagi ma'lumotlar oqimi bo'ylab harakatlanish uchun ham ko'proq imkoniyatlar beradi. Bunda o'qituvchining roli bilim tarjimonidan o'quvchini eng individual ta'lim yo'li bo'ylab boshqaradigan murabbiy

vazifasiga aylanadi. O'qituvchining "Men hamma narsani bilaman, men qilganimni qil" tamoyili o'rniga yangi – "Men buni o'zingiz qilishingizga yordam beraman" paradigma taklif etiladi.

Ta'lim jarayonlarini raqamlashtirish
maqsadlari:

- ta'lim faoliyatining ochiqligi va shaffofligini ta'minlash;

- ta'lim tizimida o'quv, ilmiy, ma'muriy va moliyaviy jarayonlarni avtomatlashtirish;

- tahliliy ma'lumotlarni sahlantirish va qaror qabul qilish jarayonini optimallashtirish va tezlashtirish;

- ta'lim jarayoni ishtirokchilari faoliyati samaradorligini monitoring qilish;

- ta'lim jarayonini boshqaruvchi (ish beruvchi), o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida uzviylikni ta'minlash;

- ta'lim jarayonida byurokratik to'siqlar yuzaga kelishini oldini olish va moliyaviy xarajatlarni qisqartirish;

- boshqaruv jarayonlari uchun sarf qilinadigan vaqtni qisqartirish va mehnat samaradorligini oshirish.

Bugungi kunda raqamli ta'limning mamlakatimiz ta'lim tizimida o'rni beqiyos bo'lib, bunda o'quvchilarning fanni o'zlashtirishlari bilan bir qatorda, ular bir vaqtning o'zida qanday o'qiyotganini, fanlarni qanday o'rganayotganini, vazifalarga qiziqishi, o'z darajasidagi muammolarga fikr bildirishlarini kuzatish mumkin. Buning natijasida o'quvchilarning mustaqil o'rganish, shaxsiy o'rganishga moslashish va o'z ustida ishlash kabi qobiliyatlari yanayam rivojlanadi. Dars jarayonlarini raqamli kontentda jonli olib borish va darslarda interfaol topshiriqlarni berish o'quvchilarning o'zlari qiziqqan sohada kompetensiyalarini rivojlanishiga ham yordam beradi.

Xulosa sifatida ta'limni raqamlashtirish jarayonini yanada rivojlantirish va umumta'lim maktablarida samaradorlikni oshirish uchun biz quyidagi maqsad va vazifalarni amalga oshirish zarur deb hisoblaymiz:

ta'lim subyektlarining mediakompetentligini uzluksiz oshirib borish mexanizmini ishlab chiqish;

AKTning turli mavjud dasturlaridan foydalanish, shuningdek videodarslar kontentini yanada boyitish;

ta'lim muassasalari uchun zarur zamonaviy texnik jihozlar bilan ta'minlash jarayonini amaliy qo'llab-quvvatlash;

ta'limni raqamlashtirishga oid barcha ilmiy jurnallar va ishlanmalarni web-saytlarga muntazam joylab borish;

yaratilgan elektron boshqarish tizimlarini faoliyatga keng joriy etish;

masofaviy ta'lim platformasida, shuningdek barcha ijtimoiy tarmoqlarda ham ta'lim subyektlarining mas'uliyatligini oshirish mexanizmlarini ishlab chiqish.

Adabiyotlar:

1. Prezident Sh.Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. Toshkent. 2020 yil 24 yanvar.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Toshkent shahrida raqamli texnologiyalarni keng joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4642 –sonli qarori. 2020 yil 17 mart.
3. A.Mirzayev "Mamlakatimiz ta'lim tizimida raqamlashtirish va raqamli dunyoda o'qitish va o'rganishning mavjud imkoniyatlari". Toshkent .: 2021 yil.
4. G.Rahmonqulova "Raqamlashtirish barqaror rivojlanish omili sifatida". Jurnal "Экономика и финансы". Toshkent.: 2021 yil.
5. R.Tursunov "Ta'limni raqamlashtirish jarayonlarida ta'lim subyektlariga qo'yiladigan pedagogik talablar". Toshkent.: 2021 yil
6. www.kundalik.com/news